

Позитивний досвід Управління кримінального аналізу ГУНП в м. Києві імplementовано на інші регіони нашої держави. Відбулося створення секторів кримінального аналізу в районних управліннях Головного управління Національної поліції в Дніпропетровській області, а також функціонування таких секторів в Одеському районному управлінні поліції Головного управління Національної поліції в Одеській області та в Миколаївському районному управлінні поліції Головного управління Національної поліції в Миколаївській області.

У найближчій перспективі розширення цього досвіду на Полтавську та Харківську області.

Веденяпіна Марина Михайлівна,
доцент кафедри економічної безпеки та
фінансових розслідувань Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук

СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Одним з основних завдань Мінсоцполітики та соціального захисту є побудова системи соціального обслуговування та соціальної роботи, що забезпечує вчасну, доступну та якісну підтримку населення і наближена до кращих європейських практик.

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації на наші землі та запровадження воєнного стану в Україні є серйозним викликом для соціального забезпечення населення країни.

Суть соціальних послуг полягає в тому, що вони надаються особам, які не мають можливості впоратися самостійно із власними труднощами.

Психологічна, матеріальна та фізична шкода, завдана бойовими діями та тимчасовою окупацією, належить до чинників, що негативно впливають на життя людей, особливо родин із дітьми, сьогодні багато громадян потребують допомоги соціальних працівників.

Організуючи свою роботу соцслужби у звичайний час, розуміючи, що соціальна робота та надання соціальних послуг - це професійна діяльність і, як і в медицині, головне - не нашкодити! Соціальні служби підходять до ухвалення рішень щодо надання послуг дуже обережно, ретельно вивчають ситуацію, проблеми та можливості кожної людини, тісно контактують із нею. Докладається максимум зусиль, щоб бути в тісному контакті з людиною і максимально долучатися до розв'язання її проблем.

Надання соціальних послуг регулюється Законом України «Про соціальні послуги», здійснюється в рамках ведення випадку і включає кілька етапів (аналіз заяви, оцінка потреб, визначення

середньомісячного валового доходу заявника, ухвалення рішення, розробка індивідуального плану, укладення договору, виконання договору і моніторинг) і передбачено, що це може зайняти до або більше 10 робочих днів.

Рішення про надання соціальних послуг ухвалюють структурні підрозділи із питань соціального захисту сіл, селищ і муніципалітетів та місцеві адміністрації з надання стаціонарної допомоги. Крім того, виконавчі органи сільських, селищних і міських рад можуть ухвалювати рішення про призначення та виплату винагороди особам, які здійснюють догляд за родичами.

Соціальні послуги надаються за рахунок місцевого бюджету. Це довгий алгоритм дій, а в умовах воєнного стану на це немає часу.

Сьогодні кожна година кожного дня може бути вирішальним моментом у житті та здоров'ї людини.

Наприклад, непоодинокі випадки, коли в наслідок загибелі або від'їзду близьких у більш безпечні райони, літні люди залишилися самі вдома, і ця категорія населення є найбільш незахищена та потребує допомоги соціальних служб. Тому під час організації роботи з надання соціальних послуг в умовах воєнного стану Міністерство соціальної політики рекомендувало місцевим органам влади опрацювати систему надання соціальних послуг на екстреній (кризовій) основі. Така організація забезпечує швидке (протягом одного дня) ухвалення рішень про надання соціальних послуг.

Також рекомендується, місцевим органам влади за необхідності делегувати рішення про надання соціальних послуг безпосередньо операторам, в такий спосіб максимально скоротити час надання підтримки.

Звісно, у майбутньому надавачі соціальних послуг також інформуватимуть про пропоновані ними соціальні послуги. Для цього міністерство розробило відповідну форму для класифікації видів допомог в залежності від ситуації, в якій опинилась людина; основних проблем, розв'язання яких вона потребує; надання їй соціальних послуг; послуги які вже були їй надані; а також тривалості надання цих послуг.

Наразі наказ Міністерства соціальної політики від 18.04.2022 № 135 «Про затвердження форми акту про надання повнолітній особі соціальних послуг екстрено (кризово)» доопрацьовується на підставі зауважень Міністерства юстиції та згодом буде повторно його подання на державну реєстрацію.

Механізм надзвичайної (кризової) ситуації дає змогу надавати низку соціальних послуг, включи догляд вдома, або у стаціонарі медичних закладів, наданням помешкання, консультуванням, соціальну підтримку сім'ям із дітьми та натуральну допомогу (продуктами, ліками, речами першої необхідності) тощо.

Уряд також спростив процедуру ухвалення рішень щодо надання стаціонарних соціальних послуг, що надаються інтернатними установами соціального захисту, стаціонарними відділеннями регіональних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг) або центрами соціального обслуговування.

Наразі рішення ухвалюють на підставі однієї заяви громадянина, а після надходження до установи співробітники мають посприяти у швидкому відновленні документів, що посвідчують особу та вирішенні інших питань, якщо це необхідно. Однак тут важливо, щоб у людини був притулок, задовольнялися її основні потреби (їжа, вода, одяг), забезпечувався догляд і надавалася психологічна підтримка.

Водночас Президентом України Володимиром Зеленським було підписано прийнятий Верховною Радою України 14 квітня 2022 року Закон України „Про внесення змін до деяких законів України щодо надання соціальних послуг у разі введення надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях”.

Норми прийнятого закону вносять зміни до законів України „Про соціальні послуги” та „Про правовий режим воєнного стану”, а саме: середньомісячний валовий дохід громадянина визначатиметься з урахуванням попереднього кварталу до місяця, що передує місяцю подання заяви, а не попередніх шести місяців, як раніше. Це дасть змогу, зокрема, запровадити електронний обмін даними про національний дохід із Державною податковою службою.

У період введення в Україні надзвичайного або воєнного стану розширюються повноваження виконавчих органів місцевих та Київської міської адміністрацій, сільських, селищних і міських рад шляхом надання їм можливості визначати деталі рішень щодо надання соціальних послуг.

Якщо на території України запроваджено надзвичайний або воєнний стан і соціальні послуги надаються в терміновому порядку (кризово), встановлюється, що управління таким випадком не застосовується до рішень про надання соціальних послуг. Це дає змогу ухвалювати рішення про надання соціальних послуг протягом однієї доби на підставі заяви або повідомлення про потребу в послугі та розробляти нормативно-правові акти про надання таких послуг.

Право ухвалювати рішення про надання соціальних послуг на екстреній (кризовій) основі буде надано безпосередньо надавачам таких послуг, що забезпечить негайну допомогу населенню.

Він передбачає, що всі соціальні послуги надаються безоплатно особам, які зазнали шкоди в наслідок пожежі, стихійного лиха, катастроф, воєнних дій, терористичних актів, збройних конфліктів або тимчасової окупації.

Соціальні послуги (притулок, догляд, допоміжне житло, натуральне забезпечення, транспорт), надані під час воєнного стану в

Україні або окремих її населених пунктах надавачами соціальних послуг у формі державної/муніципальної власності на новому місці проживання/перебування внутрішньо переміщених осіб, які перебувають у складних життєвих умовах внаслідок шкоди, заподіяної воєнними діями, терористичними актами, збройним конфліктом чи тимчасовою окупацією, доведено, що фінансування здійснюється за допомогою таких послуг (наприклад, на території України або окремих її населених пунктів, тощо).

Повноваження військових адміністрацій розширено в частині управління надавачами соціальних послуг та організації надання таких послуг.

Реалізація ухваленого законодавства забезпечить оперативне надання соціальних послуг із захисту життя та здоров'я особам/сім'ям, які постраждали в наслідок вчинення агресії з боку росії на території України.

Міністерство соціальної політики робить кроки щодо якнайшвидшого приведення нормативно-правових актів у відповідність до прийнятого закону.

Аналогічного досвіту не має жодна країна, Україна сьогодні успішно складає прецедент, який в майбутньому, у разі необхідності, може бути використаний іншими країнами під час введення надзвичайного стану в наслідок епідемії, стихійних лих тощо.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про соціальні послуги» від 27.04.2022, Електронне джерело URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>).

2. Перелік нормативно-правових актів до Закону України „Про соціальні послуги” Електронне джерело URL:https://www.msp.gov.ua/files/sp/per_norm_aktiv.do

3. Міністерство соціальної політики, довідкові матеріали, соціальні послуги “Держава підтримує найбільш незахищені категорії населення під час війни” 19.09.2022 Електронне джерело URL:<https://www.msp.gov.ua/news/22206.html>

4. Міністерство соціальної політики, довідкові матеріали, соціальні послуги “Видатки місцевих бюджетів на соціальну підтримку складають від 3% до 13%” 07.07.2022 Електронне джерело URL: <https://www.msp.gov.ua/news/22024.html>